

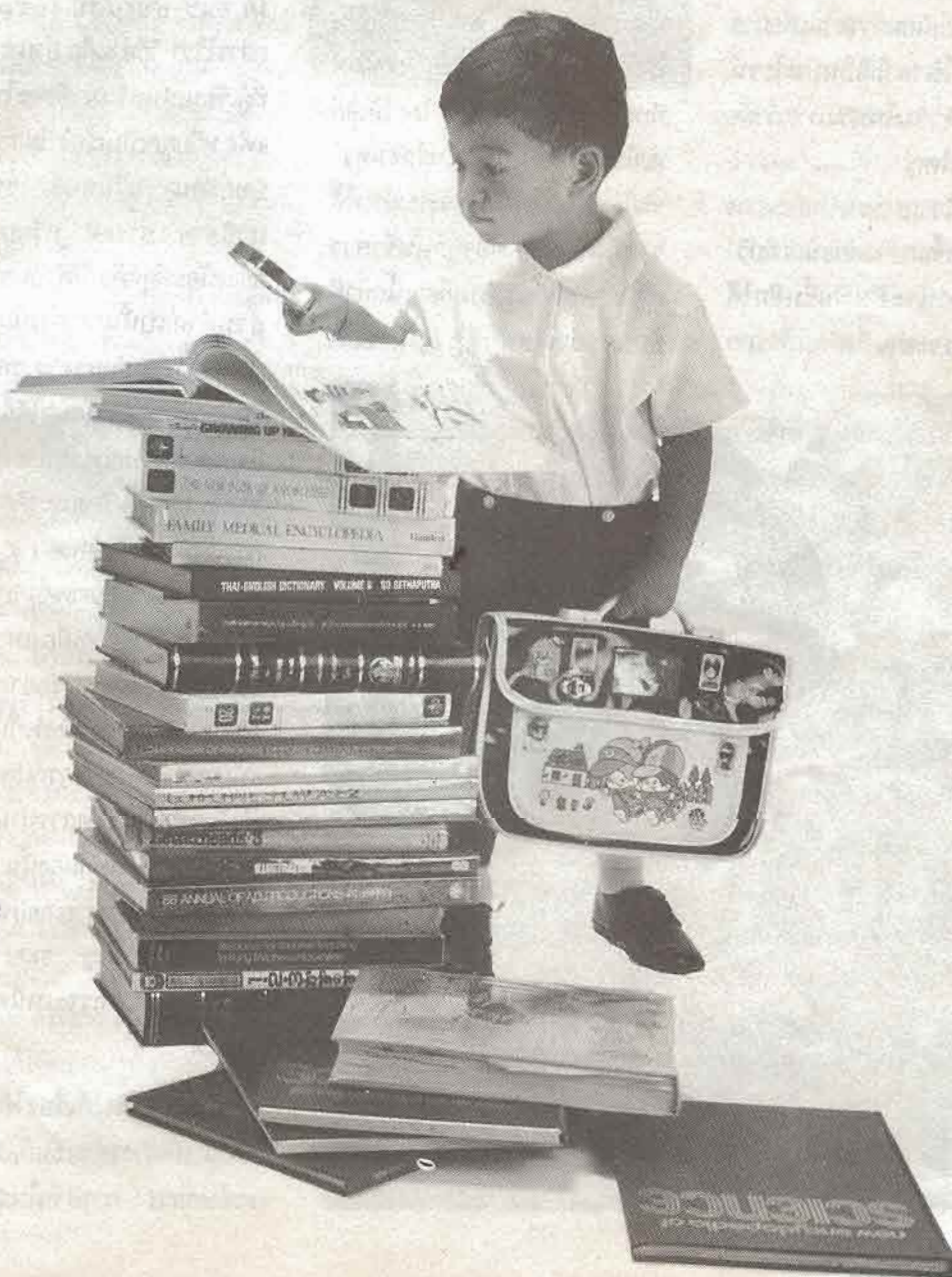
กลวิธีเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการอ่าน

ผลิวัลย์ ปิยะเมธาง

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในปัจจุบันเป็นที่น่ายินดีที่เยาวชนไทยนิยมการอ่านหนังสือในเวลาว่างมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงระดับความก้าวหน้าของสังคม และระดับพัฒนาการทางจิตใจของบุคคลที่สูงยิ่งขึ้น ส่วนในประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ประเทศต่างๆ ในยุโรปและญี่ปุ่นนั้นเยาวชนในประเทศเหล่านั้นมักนิยมการอ่านเพื่อการพักผ่อนและใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มากกว่าเยาวชนในประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่

ถึงแม้ว่าเยาวชนไทยจะอ่านหนังสือมากขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ปริมาณการอ่านจะยังเพิ่มขึ้นอีกได้ เยาวชนควรที่จะอ่านสิ่งตีพิมพ์ โดย

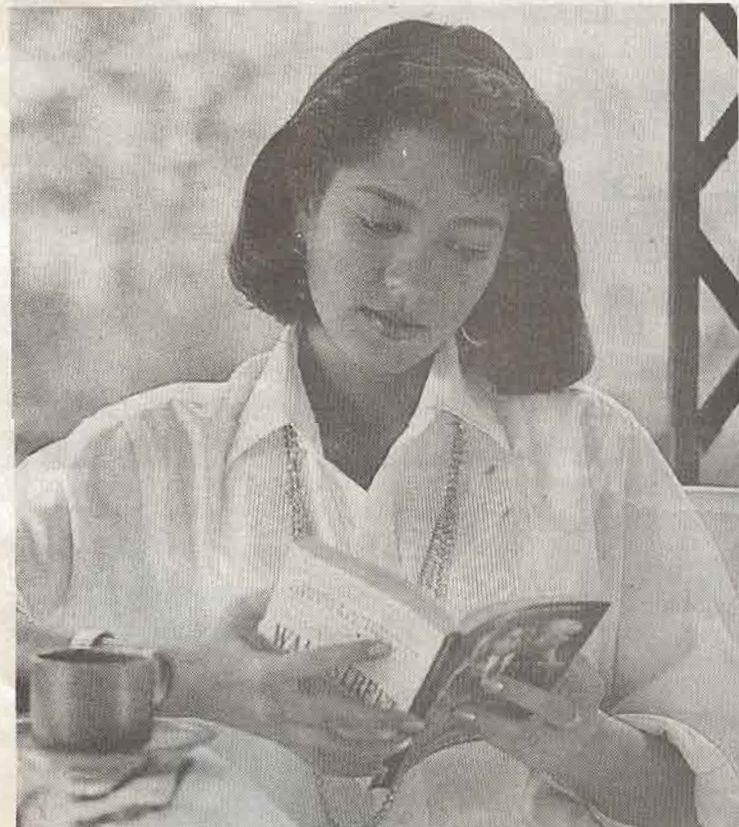
มีจุดมุ่งหมายที่จะเรียนรู้ และแสวงหาแบบอย่างที่ดีจากสื่อ โดยจะต้องเลือกอ่านแต่เนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อจิตใจ เช่นเรื่องราวที่ส่งเสริมผู้กระทำดี ปลุกฝังให้ผู้อ่านลดความเห็นแก่ตัวให้เห็นแก่ส่วนรวมให้มากขึ้น ส่งเสริมผู้อ่านให้เห็นความสำคัญของอนาคตและรู้จักอดได้ รอได้

สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาเยาวชนคือ ควรมีการฝึกฝนให้เยาวชนรู้จักเลือกอ่านสิ่งตีพิมพ์ที่เหมาะสมโดยตนเอง โดยให้เด็กเข้าใจว่าสิ่งตีพิมพ์ที่มีประโยชน์ควรจะมีลักษณะอย่างไร จะหาอ่านได้จากที่ใดบ้าง ต่อจากนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้เยาวชนเลือกเนื้อหาที่ต้องการอ่านเอง

การเตรียมตัวของบรรณารักษ์และผู้ปกครองในการพัฒนาการอ่านของเยาวชน

ผู้ปกครองและบรรณารักษ์ควรเข้าใจขั้นตอนในการอ่าน กลวิธีการอ่าน และฝึกฝนจนมีทักษะและพลังในการอ่านก่อนจึงจะสามารถสอนหรือแนะนำการอ่านแก่เยาวชนได้ อนุช อภากริม (๒๕๑๕) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีอ่านคือ อ่านว่าปัญหาที่ผู้เขียนเสนอขึ้นมาคืออะไร สิ่งที่ตั้ง หรือผูกเป็นเรื่อง ไม่ว่าจะบันเทิงกลอน กวีนิพนธ์ วรรณคดี นวนิยาย สารคดี หรือบทความอย่างน้อยที่สุดต้องมีตัวปัญหาเสมอ ส่วนคำตอบนั้นบางทีไม่มีก็ได้ถ้าปัญหานั้นใหญ่หลวง การสามารถจับปัญหาที่ผู้เขียนเสนอได้นั้นเรียกว่าอ่านได้เรื่อง นอกจากนี้จะต้องอ่านได้ภาพ เช่น ในเรื่องประวัติศาสตร์ว่าพระเจ้าหงสาวดียกพลมา ๕๐๐,๐๐๐ คน เราต้องอ่านได้ภาพคน ๕๐๐,๐๐๐ คน เดินทางจากเมืองเมาะตะมะได้อย่างไร กินอาหารอย่างไร การติดต่อระหว่างกองร้อยทำกันวิธีไหน แม้กระทั่งเรื่องสาธารณสุข เช่น น้ำกิน น้ำใช้ จะจัดการทำนองไหน การเดินทางไกลทำนองนั้น ในสมัยโบราณไม่ใช่เรื่องง่ายเลยเพราะต้องเดินเท้าเป็นสำคัญ ระยะทางนับร้อยๆ กิโลเมตรจะเหน็ดเหนื่อยปานใด

การอ่านได้เรื่องได้ภาพดังกล่าว เป็นการอ่านขั้นก้าวหน้าในระดับกลาง การอ่านในระดับต้น

นั้น อ่านเพียงว่า ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร ส่วนการอ่านวิจารณ์ เมื่อเราอ่านได้เรื่องได้ภาพดีแล้ว ก็ต้องหัดวิจารณ์ คือวิจารณ์เรื่องและวิธีเขียนเรื่อง ตลอดจนการใช้ถ้อยคำ บางคนอ่านยังไม่ได้เรื่อง ยังไม่เห็นภาพก็ขิงวิจารณ์เรื่องเสียแล้ว การวิจารณ์ก็ไม่แหลมคม ลึกซึ้ง ต้องหัดอ่านให้ได้เรื่องให้ได้ภาพไว้เสมอ จึงจะวิจารณ์ สิ่งใดถ้าอ่านยังไม่ได้เรื่อง ไม่ได้ภาพ ก็เท่ากับอ่านหนังสือไม่แตก การอ่านก็ได้ประโยชน์น้อย โกลด์ เจรวิญทอง (๒๕๒๓) ได้แบ่งประเภทของการอ่านไว้ ๕ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

๑. **อ่านกวาด (Scanning)** ใช้เพื่อเก็บข้อความบ่งเฉพาะ เช่น วัน เดือน ปี เป็นการอ่านมุ่งเฉพาะรายละเอียดนั้น ๆ เพียงอย่างเดียว ผู้อ่านจะมีความเข้าใจบทความที่อ่านร้อยละหนึ่ง การอ่านแบบนี้อาจมีความเร็วสูงถึงประมาณ ๓๐,๐๐๐ คำต่อนาที

๒. **อ่านสำรวจเร็ว (Rapid Survey)** ใช้เพื่อเก็บใจความสำคัญเท่านั้น ผู้อ่านจะมีความเข้าใจถึงร้อยละร้อยของใจความสำคัญ แต่เข้าใจรายละเอียดปลีกย่อยเพียงร้อยละสามสิบห้า มีอัตราความเร็วในการอ่านประมาณ ๑,๐๐๐-๑,๖๐๐ คำต่อนาที

๓. **อ่านเร็ว (Rapid Reading)** ใช้เพื่ออ่านหนังสือนวนิยายเบา ๆ หนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสาร และตำราเรียนบางตอน จะมีความเข้าใจประมาณร้อยละ

เจ็ดสิบถึงแปดสิบ อัตราความเร็วในการอ่านประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ คำต่อนาที

๔. **อ่านศึกษา (Study Reading)** ใช้เพื่อศึกษาและเก็บความรู้ทั้งหมดจากวัสดุการอ่านชนิดนั้น ๆ มีความเข้าใจร้อยละร้อย อัตราความเร็วประมาณ ๑๕๐-๒๕๐ คำต่อนาที

๕. **อ่านเข้มหรืออ่านวิจารณ์ (Intensive/Critical Reading)**

ใช้เพื่ออ่านทุกบรรทัด ทุกตัวอักษร มีความเข้าใจในการอ่านสูงมากถึงร้อยละหนึ่งร้อยเก้า ซึ่งเข้าใจอย่างลึกซึ้ง อัตราความเร็วประมาณ ๕๐-๒๕๐ คำต่อนาที

นอกจากนี้ หลุยส์ ชอร์ (Louis Shores 1965 ; 13-15) ได้เสนอผลการวิจัยว่า อัตราความเร็วในการอ่านของตนอยู่ในระดับประมาณ ๓๐๐ คำต่อนาที

สำหรับความเข้าใจในการอ่านนั้นอาจแบ่งได้อีกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่

๑. **ความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Level)** หมายความว่า ผู้เข้าใจระดับนี้สามารถเข้าใจได้โดยตรง ไม่ต้องคิด วิचारณ์

๒. **ระดับการอ่านวินิจัย (Inferential Level)** เป็นระดับสูงขึ้นได้แก่ การแปลความหมายตีความหมาย วินิจฉัยข้อความนั้นให้ต้องแท้เสียก่อนว่ามีจุดประสงค์อะไร จึงจะเข้าใจความหมายนั้นได้

๓. **ระดับการอ่านแบบวิเคราะห์ (Critical Reading)** อ่านอย่างละเอียดรอบคอบ เป็นความเข้าใจขั้นสูงสุดของการอ่าน โดยผ่านขั้นตอนความเข้าใจตามตัวอักษร แล้ววินิจฉัยเนื้อหาโดยอาศัยประสบการณ์ทั้งโดยตรงและอ้อม รวมทั้งพื้นหลัง บางครั้งต้องอาศัยการค้นคว้าและวิจัยประกอบ จนในที่สุดก็สามารถประเมินคุณค่าได้

ส่วนกลวิธีการอ่านหรือสูตรการเรียนการอ่านนั้น มีหลายวิธี เช่น

๑. **สูตร S Q R₁ R₂ R₃** ได้แก่ การสำรวจหนังสือ (Survey) เพื่อดึงดูดความสนใจให้ทราบเนื้อหาความยาว เพื่อเป็นแนวทางในการอ่าน การสำรวจหนังสือให้สำรวจคำนำ สารบัญ ภาพประกอบ แผนที่ แผนภูมิ หัวเรื่อง หัวเรื่องย่อย อภิธานศัพท์ บทย่อ ถ้าเป็นบทความให้อ่านชื่อ คิดถึงความหมายอ่านหัวเรื่อง รวบรวมเนื้อหาและวลีสำคัญของเนื้อหานั้น อ่านบทย่อ คำอธิบายได้ภาพประกอบแผนภูมิซึ่งจะทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี

และสำรวจบรรณานุกรม ซึ่งอาจใช้ในการทำรายงาน หรืออ่านเพิ่มเติมต่อไป เมื่อสำรวจหนังสือแล้วก็ตั้งคำถาม (Question) เช่น ความหมายของชื่อ บทความ เราเคยอ่านมาก่อนหรือไม่ หัวเรื่อง หัวเรื่องย่อยบอกอะไรบ้าง มีคำถามท้ายบทหรือไม่ มีแบบฝึกหัดแยกไปหรือไม่ เมื่ออ่านแล้วได้รับความรู้ อะไรบ้าง ต่อไปขั้นที่สามคืออ่าน (Read) ได้แก่ อ่านเพื่อตอบคำถามที่เราตั้งขึ้นขณะสำรวจหนังสือ หรือเพื่อตอบคำถามท้ายบท อ่านภาพประกอบแผนที่ แผนภูมิ แผนผัง ตาราง อ่านข้อความที่ขีดเส้นใต้ อักษรตัวเอน หรืออักษรตัวใหญ่ ซึ่งผู้เขียนเรียกร้องความสนใจไว้ต่อไปคือ ตอบ (Recite) ได้แก่ ตอบคำถามโดยไม่ดูหนังสือ และขั้นสุดท้ายคือ ทบทวน (Review) โดยอ่านบันทึกหรือโน้ตย่อ หรือที่เราทำเครื่องหมายไว้ หรือทบทวนเป็นครั้งคราว หลังจากอ่านบทความอื่นแล้ว อีก ๒-๓ สัปดาห์ให้กลับไปทบทวนบทแรก ๆ

๒. **วิธีอ่านแบบ สข-อร/คต** คือ สำรวจทั่วไป ใช้ความคิดพิสดาร อ่านประจำรำลึกครั้งละนิด คิดพิจารณา และศึกษาทบทวน วิธีการเริ่มต้นจากก่อนการอ่านให้ **สำรวจ** บทนำ ย่อหน้าสรุป หัวข้อเรื่อง หรือประโยคนำเรื่อง เพื่อกำหนดเนื้อหาทั่วๆ ไป ใช้เวลาประมาณ ๕ นาที ระหว่างการอ่านก็ใช้ **ความคิดพิสดาร** คือ ความคิดที่ละเอียด แยกความคิดหลัก

ออกจากความคิดรอง เปลี่ยนหัวข้อเรื่องหรือประโยคนำเรื่องให้เป็นประโยคคำถาม วิธีนี้ทำให้เข้าถึงความคิดของผู้เขียน หลังจากนั้นก็ **อ่านตอนต่างๆ** โดยสังเกตแนวการเขียน จุดเปลี่ยนของเนื้อหาจับจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของผู้เขียนให้ได้ เมื่ออ่านจบแล้วทดสอบความเข้าใจโดยใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น พูดหรือเขียนด้วยสำนวนตนเอง หลังจากนั้นให้ฝึกฝนตนเองโดยหมั่น **คิดพิจารณา** ถึงข้อเขียนชิ้นนั้นเสมอ ถ้าเป็นไปได้ ให้โยงความคิดจากเนื้อหาชิ้นนี้ไปสัมพันธ์กับความรู้เก่าๆ และประการสุดท้ายคือฝึกฝนจิตให้หมั่นทบทวน ความรู้นี้อยู่เสมอ

๓. **วิธีอ่านเปรียบเทียบ ๕ ขั้นตอน** ขั้นตอนที่ ๑ คือค้นหาส่วนต่างๆ ของหนังสือซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความต้องการของท่านในการอ่านเปรียบเทียบ ขั้นที่ ๒ ได้แก่ ตัดสินเลือกคำที่จะใช้ โดยค้นหาคำศัพท์ต่างๆ ของผู้เขียน

และวิธีใช้คำศัพท์เหล่านั้น ขั้นตอนที่ ๓ ได้แก่ จัดเตรียมข้อเสนอลำหรับวิชาของท่าน โดยเตรียมคำถามไว้สัก ๑ ชุด เพื่อค้นหาคำตอบจากหนังสือหลายๆ เล่มในสาขาเดียวกันนี้ ซึ่งตอบโดยผู้เขียนต่างกัน เราจะได้นวคำตอบต่างๆ กัน ขั้นตอนที่ ๔ ได้แก่ อธิบายปัญหาต่างๆ โดยการจัดระเบียบแนวความคิดของผู้เขียนแต่ละคน ปัญหาแต่ละปัญหาจะกระจ่างชัดก็ต่อเมื่อเราได้แนวความคิดที่ตรงกันของผู้เขียนอย่างน้อย ๒ คน ขั้นตอนที่ห้าได้แก่การวิเคราะห์ข้อถกเถียง ได้แก่ การถามปัญหาด้วยวิธีที่มีระเบียบแน่นอนและแสดงให้เห็นชัดเจนว่าท่านตอบคำถามเหล่านั้นแตกต่างไปจากผู้อื่นอย่างไร และต้องพยายามบอกว่าทำไมจึงตอบเช่นนั้นจึงพิจารณาความคิดเห็นทั้งหมดอย่างยุติธรรม

๔. **รสา วงศ์ยังอยู่ (๒๕๐๗ : ๒๕๐-๒๕๕)** ได้กล่าวถึงวิธีอ่านไว้ว่า ถ้าแบ่งตามลักษณะการอ่านมี ๒ วิธี คือ การอ่านอย่างผิวเผิน และอ่านอย่างละเอียด อ่านอย่างผิวเผินต้องการความระมัดระวังในเรื่องโครงสร้างและรายละเอียดของย่อหน้าเฉพาะ วิธีอ่านได้แก่การเริ่มต้นให้ความสนใจในหัวข้อเรื่อง หลังจากนั้นเริ่มอ่านคำบางคำในแต่ละย่อหน้า ให้ความสนใจกับคำที่คิดว่าทำให้ทราบว่าเป็นใคร อะไร ทำไม ที่ไหน อย่างไร ดูแนวสืบเรื่องอื่นๆ เช่น สถานที่ คำที่ผิดปกติ ตัวเลขที่เกี่ยวข้องกัน ดูแนวผู้เขียน สังเกต

คำว่า “มากกว่า” “นอกจากนี้” “เช่นเดียวกัน” “อย่างไรก็ตาม” “แม้กระนั้น” “และในทางตรงข้าม” ส่วนวิธีอ่านโดยละเอียดนั้นต้องอาศัยความจำเป็นสมาธิในการอ่าน เริ่มต้นโดยสำรวจหนังสือให้ได้แนวคิดกว้างๆ ควรอ่านช้าๆ มีคู่มือช่วยอ่านให้พร้อม เช่น พจนานุกรมศัพท์เฉพาะ

๕. การอ่านหนังสือพิมพ์ นักอ่านที่ดีควรฝึกวิเคราะห์ข่าวหนังสือพิมพ์ เพราะปัจจุบันสื่อสารมวลชนต่างๆ มีคุณสมบัติต่างกัน เมื่อเราอ่านสิ่งพิมพ์ ๓ ฉบับ เขียนเกี่ยวกับเรื่องเดียวกัน ก็เปรียบเสมือนเราคุยกับบุคคลสามคนซึ่งความคิดย่อมแตกต่างกันไป เป็นธรรมดาเพราะได้รับความรู้ข้อมูลมาไม่เท่ากัน สิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน อุดมการณ์ก็แตกต่างกันไป และอาจจะเป็นไปได้ว่า คนหนึ่งอาจจะมีอุดมการณ์เด็ดเดี่ยว เชื่อมั่นในศักดิ์ศรีของความเป็นคนของมวลชน ส่วนอีกคนอาจจะต้องอยู่ในฐานะลูบหน้าปะจมูก คือไม่สามารถเสนอความจริงได้เต็มที่หรือต้องเข้าข้างกลุ่มอิทธิพลต่างๆ อาจจะเป็นทางด้านการเมืองหรือการเศรษฐกิจ ซึ่งอาจจะต้องกระทำด้วยความจำใจ เพื่อความอยู่รอดของตนเอง หรือเพราะของอุดมการณ์ก็แล้วแต่ผู้อ่าน ก็ควรจะสำรวจในเรื่องนี้ไว้ จะได้ไม่หลงเชื่อข่าวได้ง่ายๆ นักอ่านที่ดีควรนำข่าวมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหาข้อสรุปของตัวเอง อีกประการหนึ่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์เพิ่งมีการเปิดสอน

และผลิตบัณฑิตโดยตรงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๘ (พีระ จิตรโสภณ, ๒๕๒๘ : ๙๘) นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน เช่น ทักษะ สถิติปัญญา ความรู้ที่จะออกมาช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ งานด้านสื่อมวลชนให้เป็นที่เชื่อถือของประชาชน ส่วนที่ได้รับการยอมรับก็เกิดจากการทำงานด้วยสติและจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมและมีจุดยืนที่แน่นอน หรือถึงแม้ว่าจะเป็นข้อเขียนโดยบัณฑิตด้านวารสารศาสตร์โดยตรงก็ตาม ผู้อ่านก็ควรยึดถือกาลามสูตรไว้มั่นคงว่า อย่าเชื่อโดยคิดว่าเป็นผู้มีความรู้เลิศด้วยปัญญา และจริยธรรม คุณธรรม ควรคิดหาเหตุผลใคร่ครวญให้รอบคอบแล้วจึงเชื่อถือได้

วิสิทธิ์ จินตวงศ์ ได้กล่าวถึงวิธีอ่านหนังสือพิมพ์ว่า เวลาอ่านข่าว ผู้อ่านควรอ่านให้ตลอด แล้วตอบคำถามในใจให้ได้ทันทีว่า เป็นเรื่องอะไร เกี่ยวข้องกับใครในข่าว เกิดเมื่อใด เกิดข่าวที่ใด สาเหตุอะไร ถ้ายังตอบคำถามข้างบนไม่ได้ ก็ควรกลับมาอ่านนำข่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง นำข่าว คือ ย่อหน้าแรกของ

ข่าวที่รวมใจความไว้จนครบ เพราะในการเขียนข่าว ผู้เขียนมักใช้วิธีเขียนแบบปิรามิด คือใจความสำคัญรวมไว้ส่วนบน เหมือนยอดปิรามิด ใจความขยายเปรียบเสมือนตัวปิรามิดจนถึงฐาน นอกจากนี้ ควรอ่านบทนำหรือบทบรรณาธิการ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมีวิจารณ์ญาณกว้างขวาง ให้ทราบแนวคิดผู้อื่นเปรียบเทียบกับของตนเอง

๖. อุทัย ภิรมย์จันทร์ (๒๕๒๕ : ๔๕-๕๔) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการอ่านไว้ว่า คนทั่วไปมีความเชื่อ และความเข้าใจผิดๆ เกี่ยวกับธรรมชาติและกระบวนการอ่านมากมาย ประการแรกเชื่อกันว่า คนที่ฉลาดและมีมันสมองดีเท่านั้นที่จะอ่านหนังสือเก่ง แท้จริงแล้ว เพียงแต่มีความฉลาดปานกลาง และเข้าใจธรรมชาติและกระบวนการอ่านก็เพียงพอที่จะทำให้อ่านเก่งได้ ประการที่สอง นักอ่านที่ดีต้องรู้จักการอ่านโดยตลอด แท้จริงแล้วไม่มีกฎเฉพาะใดๆ ดังนั้นคุณต้องอ่านเสมอๆ เพื่อจะได้มีกลวิธีที่ทำให้อ่านหนังสือได้เก่งขึ้น ประการที่สาม การอ่านจะเริ่มขึ้น

เมื่อตามองเห็นตัวหนังสือ ซึ่งความจริงแล้วต้องรู้จักใช้สมองในการคิดด้วย ประการที่สี่ การอ่านที่ละเอียดอย่างช้าๆ จะเข้าใจและจดจำได้ดีขึ้น ทางที่ดีคุณควรอ่านเพื่อจับใจความ ประการที่ห้า จงอ่านหนังสือช้าๆ และระมัดระวัง แท้จริงแล้วควรจะยืดหยุ่นได้ นั่นคือขึ้นกับสิ่งพิมพ์นั้นๆ ประการที่หก ถ้าอ่านออกเสียงจะเข้าใจความคิดของผู้เขียนได้ดีขึ้น นักอ่านที่อ่านเก่งจะออกเสียงในใจเฉพาะคำที่สำคัญที่ทำให้จับใจความเรื่องได้ ประการที่เจ็ด การย้อนกลับมาอ่านใหม่จะเข้าใจดียิ่งขึ้น ซึ่งไม่จำเป็นแต่อย่างไรเลย ประการที่แปด ความเข้าใจลดลงเมื่ออ่านเร็วขึ้น การอ่านช้าๆ ทำให้เกิดความสับสนและเบื่อได้ ประการที่เก้า นักอ่านที่เก่งอ่านเร็วได้ เพราะใช้วิธีอ่านเลือก อ่านแบบผาดๆ อ่านข้าม ประการที่สิบ ถ้าอ่านเร็วไปจะหมดสนุก แท้จริงแล้ว ถ้าคุณอ่านเร็ว

ขึ้นโดยอัตโนมัติ แสดงว่าคุณเปลืองเปลืองกับเรื่องที่น่าอ่าน การทราบวิธีอ่านเพียงอย่างเดียวไม่ช่วยให้อ่านได้ดี ถ้าไม่ฝึกฝนและใช้ทักษะบางอย่างเข้าช่วย เพราะแต่ละวิชาต้องการประสิทธิภาพในการอ่านสูง และทักษะพิเศษในการอ่าน เช่น ต้องรู้จักพท์กว้างๆ อย่างพอเพียง มีแนวความคิดอย่างมีระบบ ควรใช้เวลาคิดก่อนว่าสิ่งพิมพ์ประเภทใดควรใช้วิธีใด และทักษะด้านใด เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ต้องการทักษะในการวิจารณ์เพื่อสามารถข้อคิดหรือข้อพิสูจน์ และให้ข้อสรุปหลังการอ่าน การอ่านวรรณคดี ต้องการวิเคราะห์ วิจารณ์ ความละเอียดอ่อนในการเข้าถึงอารมณ์ และความคิดของผู้ประพันธ์ การอ่านในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ต้องอาศัยขั้นตอนเฉพาะของการหาเหตุผลและความระมัดระวังเป็นพิเศษเกี่ยวกับรายละเอียด ส่วนการ

อ่านวิชาสังคมศาสตร์ ต้องอาศัยทักษะในการรวมข้อเท็จจริง ถ้าผู้อ่านต้องการเข้าใจความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับด้านเวลาเพื่อติดตามสาเหตุและประสิทธิผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการอ่านนั้น จะต้องอาศัยความตั้งใจอย่างแน่วแน่ โดยเฉพาะครู บรรณารักษ์ และผู้ปกครองผู้ซึ่งต้องการจะเห็นเยาวชน ลูกหลาน เป็นนักอ่านที่มีประสิทธิภาพ ผู้ใหญ่ก็ควรฝึกฝนตนเองให้มีทักษะในการอ่านก่อน ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์ (๒๕๒๙:๔๙, ๗๗) ได้กล่าวไว้ว่า เยาวชนควรได้รับการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการควบคุมสื่อมวลชนของผู้ปกครองและครู โดยเด็กควรจะตระหนักว่าผู้ใหญ่รักและหวังดีต่อเขา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของเด็กเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต ●

เอกสารอ้างอิง

โกศล เจริญทอง การส่งเสริมการอ่าน เอกสารประกอบการสอนวิชาการส่งเสริมการอ่าน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๒๒.
 ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์ "การส่งเสริมในครอบครัวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนวัยรุ่น" วารสารบรรณศาสตร์ ๙ (มกราคม ๒๕๒๙) ๔๙-๘๑.
 พิระ จิระโสภณ "การสอนวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในมหาวิทยาลัย" สื่อมวลชนปริทัศน์ ๑ (กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘) ๙๘-๑๐๑.
 รสา วงศ์ยังอยู่ "เหตุใดคนเราจึงต้องอ่านหนังสือ", วารสารห้องสมุด ๕ (กันยายน-ตุลาคม 2529) : ๒๙๐-๒๙๕.
 เรณู ผลสวัสดิ์ "การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต" จันทรเกษม (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๒๙) ๖-๘.
 สุธิวงศ์ พงศ์ไพบุลย์ การอ่านและพิจารณาหนังสือ กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๘.
 อนุช อภาภกริม นิตยสารการ ทว.๒๘ กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๕.
 McCarkle, R.M. More rapid reading. New Jersey : Littlefield Adams, 1968.
 Smith, Ruth B. How to read your newspaper. New York : Harcourt Brace Javanovich, 1978.